

Соловей Ю. О. Моніторинг якості дошкільної освіти як комплексна система в управлінні закладом дошкільної освіти / Ю. О. Соловей // Лабіринти реальності: збірник наукових праць за матеріалами V Міжнародної науково-практичної конференції від 30-31 жовтня 2018 року / [за заг. ред. д.філософ.н. Журби М. А.]. – Монреаль: СРМ «ASF», 2018. – С.115-118

Державне управління та право / Актуальні проблеми державного управління

Соловей Ю. О.

аспірант кафедри дошкільної освіти

Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького

Україна, м. Черкаси

**Моніторинг якості дошкільної освіти як комплексна система в управлінні
закладом дошкільної освіти**

Нині, поняття «якість дошкільної освіти» не має єдиного трактування, тому кожен заклад дошкільної освіти і його директор намагається самотужки розв'язати проблеми оцінювання якості дошкільної освіти і віднайти відповіді на такі актуальні запитання:

- від чого залежить результативність роботи закладу дошкільної освіти (ЗДО)?
- як підвищити якість дошкільної освіти?
- як виміряти якість дошкільної освіти? [6, с. 4].

Моніторинг є обов'язковим комплексом процедур по спостереженню, поточному оцінюванню за діяльністю закладу дошкільної освіти й спрямуванню освітньої установи до перетворень та розвитку, це засіб контролю за освітнім процесом. Мета моніторингу – вивчення стану реалізації завдань Базового компонента дошкільної освіти, стану організації освітнього процесу в ЗДО. Про необхідність проведення моніторингових досліджень якості дошкільної освіти

вказано у відповідних нормативно-правових документах, а саме: Закон України «Про дошкільну освіту»; Указ Президента України від 04.7.2005 р. № 1013 «Про невідкладні заходи щодо забезпечення функціонування та розвитку освіти і України»; Указ Президента України від 20.03.2008 № 244 «Про додаткові заходи щодо підвищення якості освіти в Україні»; Наказ Міністерства освіти і науки України від 11.04.2008 р. № 309 «Про проведення моніторингу стану дошкільної освіти»; Указ Президента України від 30.09.2010 р. № 926 «Про заходи щодо забезпечення пріоритетного розвитку освіти в Україні»; Постанова Кабінету Міністрів України від 14.12.2011 р. № 1283 «Про затвердження Порядку проведення моніторингу якості освіти»; Постанова Кабінету Міністрів від 14.12.2-11 № 1283 «Про затвердження порядку проведення моніторингу якості освіти»; Наказ МОН України від 17.06.2013 №772 «Про затвердження орієнтовних критеріїв оцінювання діяльності дошкільних, загальноосвітніх, професійно-технічних навчальних закладів»; Додаток 1 до наказу МОН №772 від 17.06.2013 «Орієнтовні критерії оцінювання діяльності дошкільних навчальних закладів»; Наказ МОН України від 03.11.2014 № 1255 «Про утворення робочої групи з розроблення критеріїв визначення рівня розвитку дитини за Базовим компонентом дошкільної освіти та інструментарію їх практичного застосування».

Сьогодні, постає необхідність проведення моніторингу якості дошкільної освіти та освітнього процесу зокрема. Моніторинг якості дошкільної освіти дозволяє визначити успішність і результативність освітнього процесу відповідно до державних стандартів; сприяє підвищенню професійної компетентності педагогічних працівників; сприяє доцільному управлінню якістю стану освітнього процесу в закладі; прогнозує перспективи розвитку ЗДО та підвищує його імідж [6, с. 5-6].

У закладі дошкільної освіти моніторинг якості дошкільної освіти може бути здійснений за такими напрямками: моніторинг освітньої діяльності,

моніторинг роботи з кадрами, моніторинг додаткових освітніх послуг, моніторинг управлінської діяльності, моніторинг взаємодії ЗДО та сім'ї [6, с. 6].

У зв'язку з цим, гостро постає дослідження праць відомих науковців з питання моніторингу якості дошкільної освіти, як комплексної системи в управлінні закладом дошкільної освіти. Актуальність даної проблеми підтверджують наукові розвідки вітчизняних науковців, які приділяють достатню увагу проблемі моніторингу якості дошкільної освіти (Б. Бодряков, Н. Вербицька, А. Дахін, Г. Єльнікова, Є. Заїка, О. Кальней, К. Крутій, В. Лоханова, Т. Лукіна, О. Майоров, О. Орлов, С. Подмазін, В. Рєпкін, Г. Рєпкіна Є. Хриков, С. Шишов та інші).

Аналіз педагогічної літератури і наукових робіт останніх років дозволяє відмітити, що будь-які зміни в суспільстві починаються зі змін у системі освіти. Саме тому поступово основним із пріоритетів розвитку дошкільної освіти стає забезпечення її якості, а однією з головних стратегій формування нового підходу до трансформації дошкільної освіти і науки, згідно з вимогами громадянського суспільства, стає забезпечення рівності в доступі до неї, якості освітніх послуг та відповідного ресурсного забезпечення ЗДО.

До прикладу, науковець Є. Хриков, вважає, що моніторинг забезпечує опосередкований та безпосередній вплив на якість освіти. Опосередкований пов'язаний з тим, що моніторинг забезпечує управління інформацією, необхідною для прийняття рішень, а безпосередній вплив здійснюють вже ці рішення. Безпосередній вплив забезпечують самі моніторингові процедури [5].

Відтак, система моніторингу якості дошкільної освіти дозволить забезпечити високий рівень якості освіти, надаючи об'єктивну і своєчасну інформацію про її ефективність; сприятиме системному узагальненню діяльності ЗДО щодо досягнення поставленої мети. Взагалі, система моніторингу – це постійне відслідковування ходу освітнього процесу з метою виявлення й оцінювання проміжних результатів, факторів, які на них вплинули,

а також прийняття та реалізації управлінського рішення щодо регулювання і корекції освітнього процесу [3, с. 6-7].

Існує внутрішній та зовнішній моніторинг якості освіти, його варіація залежить від того, хто його здійснює. Внутрішній моніторинг проводять члени педагогічного колективу з метою досягнення ефективності адміністрування, активізації освітнього процесу, проведення експериментально-дослідницької роботи, атестації педагогічних працівників, тощо. Результати внутрішнього моніторингу, використовують як засіб покращення «внутрішньої» роботи закладу. Зовнішній моніторинг здійснюють відповідні установи (МОН України, районне управління освіти, центри моніторингових досліджень, тощо) задля отримання значущої достовірної інформації діяльності закладу освіти [4].

Моніторинг якості дошкільної освіти є комплексною системою в управлінні закладом дошкільної освіти та сприяє підвищенню конкурентоспроможності ЗДО. Як комплексна система управління ЗДО, моніторингові дослідження дають змогу конкретно та об'єктивно спрогнозувати рівень розвитку освітньої системи закладу і схарактеризувати відповідність освітнього процесу державним вимогам [2, с. 68].

У літературних джерелах вказано, що для того, щоб моніторинг був чинником управління якістю дошкільної освіти необхідні відповідні умови, а саме: забезпечення суб'єктів освітнього процесу всіх рівнів достовірною інформацією, що дає уявлення про кількісні та якісні зміни в розвитку; включення до змісту моніторингу апробованих і коректних діагностик; порівняння отриманих результатів з досягненнями того ж суб'єкта в межах вимог до змісту освіти [1, с. 8]

Підсумовуючи зазначене, доцільно наголосити на тому, що моніторингові дослідження є важливою складовою в управлінні закладом дошкільної освіти, оскільки організований на високому рівні моніторинг, тобто з дотриманням усіх вимог, сприяє своєчасному виявленню невиконання державних засад в

організації освітнього процесу ЗДО; дозволить здійснювати випереджувальні кроки для попередження здійснення порушень; сприяє аналізу управлінської діяльності директора закладу дошкільної освіти, а також, що є досить важливо, надасть перелік рекомендацій для ефективнішої роботи ЗДО.

Література

1. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) : наказ : від 22. 06 2012 р. № 615. *Дошкільне виховання*. 2012. № 7. С. 8
2. Крутій К. Л. Проблеми запровадження моніторингу дошкільної освіти та шляхи її вирішення. *Науковий вісник Мукачівського державного університету*. 2015. №2. С. 68.
3. Моніторинг професійної компетентності педагогів / упор. Л. С. Курило. Луцьк, 2013. 104 с.
4. Положення про моніторинг якості освіти. URL: <https://ru.calameo.com/read/0029602344095ff1dacbe> (дата звернення: 17.10.2018).
5. Хриков Є. М. Управління навчальним закладом: навчальний посібник. Київ: Знання, 2006. 365 с.
6. Швайка Л. А. Педагогічний моніторинг у ДНЗ. Харків: ВГ «Основа», 2017. 192 с.